

Nestvlotjes helpen Zwarte Sterns

N.C. de Bruin

Het broedbestand van de Zwarte Stern is sinds jaren vijftig enorm geslonken. Werd het aantal broedparen toen geschat op 7.500-10.000 paren, rond 1985 bedroeg dit aantal nog hooguit 1.000-2.000 paren.

Een van de oorzaken is het ontbreken van geschikte broedomstandigheden.

In een boerensloot in Vlist (gelegen tussen Gouda en Schoonhoven) is het aantal broedparen in de laatste decennia niet gedaald, maar zelfs flink toegenomen. Dit komt onder andere, doordat in een traditionele boerensloot jaarlijks nestvlotjes zijn geplaatst. Die sloot, gelegen in het veenweidegebied van de de Krimpenerwaard, is eigendom van mijn zwager. Hij heeft in Vlist een melkveehouderij. Aanleiding tot het plaatsen van deze nestvlotjes was een reportage in het tv-programma 'Van Gewest tot Gewest'. Daarin werd propaganda gemaakt voor het plaatsen van vlotjes in boerensloten, dit om de Zwarte Stern aan broedgelegenheid te helpen.

Mijn familie vertelde me dat de Zwarte Stern in het verleden altijd al broedvogel was in de desbetreffende sloot. De sterns nestelden toen op de bladeren van de Gele Plomp. Het plaatsen van nestvlotjes was het proberen dus waard.

In 1979 toog ik met negen vlotjes naar de desbetreffende sloot... en op het resultaat hoefde ik niet lang te wachten. Maar liefst zes paartjes namen er bezit van.

De jaren erna plaatste ik steeds vóór het broedseizoen de nestvlotjes en controleerde later in de zomer het broedresultaat.

Van 1979 tot en met 1989 leverde dit leuke resultaten op:

jaar	aantal nestvlotjes	aantal broed- paren op de nestvlotjes
1979	9	6
1980	16	9
1981	12	7
1982	16	13
1983	16	15
1984	16	15
1985	19	5
1986	19	7
1987	16	16
1988	23	21
1989	23	23
1990	30	8

Paartje Zwarte Stern met uitgekomen jong op nestvlotje.

Foto: N.C. de Bruin.

In deze sloot liggen zes vlotjes voor Zwarte Sterns.
Foto: N.C. de Bruin.

In de totale Krimpenerwaard kwam tussen 1975 en 1989 het volgende aantal Zwarte Sterns tot broeden (mondelinge mededeling van R.F. den Breejen).

1975	76	78	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
89	51	82	54	52	65	93	63	50	81	82	93	88	56

Het eerste jaar plaatste ik negen vlotjes. Ik maakte ze, door vier houten plankjes van 50 x 5 cm en 2 cm dik hout aan elkaar te bevestigen. Op de bodem spijkerde ik kippegaas en legde daarop wat hooi en bagger. Al snel bleek dat deze constructie niet de juiste was. De bovenzijde maakte te veel water, waardoor de eieren nat werden.

Ondanks dit alles kwamen de eieren dat jaar wel uit. Toch vond ik dat er nog moest worden gesleuteld aan de constructie van het vlotje.

Het tweede jaar hebben wij de bodem voorzien van tēmpex in plaats van gaas. Doordat wij de plankjes op elkaar timmerden ontstonden er twee hoge en twee lage kanten.

Die hoge zijden vormden voor de jonge Zwarte Sterns een probleem. Zij hadden problemen om op het nest te komen als zij door onraad gedwongen een uitstapje maakten.

Jonge Zwarte Sterns verlaten het nest bij onraad, ook al zijn ze nog maar slechts een half uur oud.

Het derde jaar heb ik de vlotjes in verstek gezaagd, waardoor de hoge kanten ontbraken en daardoor waren ze gemakkelijker toegankelijk. De hoeveelheid bagger op het vlotje moet zoveel zijn, dat de bovenkant van het vlotje gelijk is aan het wateroppervlak. Het nestvlotje wordt door een steen die met een touw aan het vlotje is bevestigd, op z'n plaats gehouden.

Het Hoogheemraadschap in de Krimpenerwaard startte enige tijd geleden een zogenaamde baggeractie. Dit houdt in, dat alle sloten baggervrij worden gemaakt en derhalve een gewenste diepte krijgen.

Voor de zwarte-sternsloot gaf dit problemen. De-

ze zat vol bagger waarop de Gele Plompen het erg goed doen.

De bagger moest er dus uit en daardoor ook de Gele Plompen. Vooral dit laatste gaf problemen, omdat de plompen de jonge Zwarte Sterns dekking biedt bij onraad.

Samen met mijn zwager heb ik bij het Hoogheemraadschap een ontheffing van de baggerverplichting aangevraagd.

Nestvlotje voor Zwarte Sterns, links de steen waarmee het vlotje in het water wordt verankerd.
Foto: N.C. de Bruin.

Het schap bleek gevoelig voor onze argumenten. Uiteindelijk werd een compromis gesloten. De sloot wordt in twee delen ontdaan van bagger, en wel met een tussenpoos van enkele jaren. Nadat in het eerste deel van deze verplichting is voldaan, wachten wij in ieder geval twee jaar.

Als er dan voldoende Gele Plompen zijn, wordt het tweede deel gebaggerd.

Natuurlijk blijven wij nestvlotjes plaatsen, het heeft duidelijk effect: de inmiddels zeldzame Moeraszwaluw vaart er wel bij.

Voor de geïnteresseerden ben ik graag bereid over het maken en plaatsen van nestvlotjes informatie te verstrekken.